uygulanması durumunda, davacıların talep ettiği manevi tazminat miktarının tamamına dahi hükmedilmesine olanak bulunmaktadır.

Bakılan davada, dava konusu olayın oluş şekli ve zararın niteliği dikkate alındığında, olayın meydana gelmesinde davalı idare ile birlikte anne ve babanın da müterafik kusurunun bulunduğu hususu göz önünde bulundurulduğunda dahi, Mahkemece takdir edilen manevi tazminat miktarının, olay nedeniyle duyulan elem ve ıstırabı kısmen de olsa giderecek düzeyde olmadığı görülmektedir. Bir başka anlatımla, mahkemece takdir edilen manevi tazminat miktarı yetersiz bulunduğundan, amaç ve niteliği de dikkate alınarak yukarıda belirtilen ölçütlere göre hükmedilecek manevi tazminat tutarı yeniden belirlenmelidir.

Öte yandan, İdare Mahkemesince, kardeşler için hükmedilen manevi tazminat miktarı belirlenirken, kardeşlerin olay tarihindeki yaş durumları dikkate alınmış ise de; manevi tazminata hükmedilirken, sadece olay anındaki değil, daha sonra ve hayat boyunca hissedilecek manevi acıların da dikkate alınması gerekmektedir.

Bu itibarla, olay tarihinde 2 yaşında olan küçük kardeş …'ın olay anında duyması mümkün olmasa bile, daha sonra ve hayat boyunca bu olayın ağırlığını hissedeceği açık olduğundan, İdare Mahkemesince, adı geçen davacı için manevi tazminata hükmedilmemesinde ve davacıların yaş durumu dikkate alınarak farklı miktarda manevi tazminata hükmedilmesinde hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davacıların temyiz isteminin kısmen reddi ile, temyizen incelenen Diyarbakır 1. İdare Mahkemesinin 15.5.2007 tarih ve E:2003/2500, K:2007/710 sayılı kararının, maddi tazminat isteminin reddine ilişkin kısmının onanmasına; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesine uygun bulunan davacıların manevi tazminata yönelik temyiz isteminin kabulü ile anılan kararın manevi tazminat isteminin reddine ilişkin kısmının bozulmasına, dosyanın bozulan kısım için yeniden bir karar verilmek üzere adı geçen Mahkemeye gönderilmesine, 9.2.2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGILAMA USULÜ

T.C.
D A N I Ş T A Y
Onuncu Daire
Esas No : 2007/7981
Karar No : 2010/6186

Özeti : TBMM Başkanlığı'nın "idare" işlevine ilişkin olarak tesis ettiği işlemlerin, kesin ve yürütülebilir işlemlerden olup; iptal davasına konu edilebileceği hakkında.

Temyiz Eden (Davacı) **:** …
Vekilleri **:** Av. …
Karşı Taraf (Davalı) **:** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı - ANKARA
İstemin Özeti **:** Ankara 5. İdare Mahkemesinin 26.4.2007 tarih ve E:2006/1792, K:2007/778 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.
Savunmanın Özeti **:** Yerinde olmadığı ileri sürülen temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.
Danıştay Tetkik Hakimi **:** Fuat Kara
Düşüncesi **:** TBMM Başkanlığı'na verilen bir soru önergesinin cevaplanması nedeniyle TBMM tutanaklarına geçen davacı hakkındaki beyanların TBMM'nin

internet sitesinden kaldırılması istemiyle yaptığı başvurunun TBMM Başkanlığı tarafından reddine ilişkin işlem; davalı idarece tek yanlı olarak tesis edilen ve davacının hukukunu etkileyen, bu haliyle de iptal davasına konu olabilecek işlemlerdendir.

Açıklanan nedenlerle temyiz isteminin kabul edilerek mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Ergün Özcan

Düşüncesi : İdare ve vergi mahkemelerince verilen kararların temyizen incelenerek bozulabilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen nedenlerin bulunması gerekir.

Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, sözkonusu maddede yazılı nedenlerden hiç birisine uymadığından, istemin reddi ile temyiz edilen Mahkeme kararının onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği görüşüldü:

Dava, davacının, TBMM Başkanlığı'na verilen bir soru önergesinin cevaplanması nedeniyle TBMM tutanaklarına geçen kendisi hakkındaki beyanların TBMM'nin internet sitesinden kaldırılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Ankara 5. İdare Mahkemesince; 2577 sayılı Yasanın 2. madddesinde idari yargı yetkisinin, idari işlemlerden doğan iptal davaları, idari işlem ve eylemlerden doğan tam yargı davaları ile idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalara bakmakla sınırlı olduğu; 14/3-d maddesinde dava dilekçesinin, idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı yönünden inceleneceği, bu hususa aykırı bir durumun saptanması halinde de aynı Yasanın 15/1-d maddesi uyarınca davanın reddine karar verileceği kuralının getirildiği; dolayısıyla davacının, TBMM Başkanlığı'na verilen bir soru önergesinin cevaplanması sırasında TBMM tutanaklarına geçen kendisi hakkındaki beyanların TBMM'nin internet sitesinden kaldırılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı işleminin, bir idari işlem niteliği taşımadığı, bu haliyle de ortada iptal davasına konu olabilecek kesin ve yürütülmesi gerekli bir işlem olmadığı gerekçesiyle davanın incelenmeksizin reddine karar verilmiştir.

Davacı tarafından; anılan Mahkeme kararının hukuka aykırı olduğunu ileri sürülerek, temyizen incelenip bozulması istenilmektedir.

Bilindiği gibi "Hukuk Devleti", bütün işlem ve eylemleri hukuka uygun, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdürmekle kendini yükümlü sayan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, yargı denetimine açık, yasaların üstünde, yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu Anayasa'nın ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Kişilere hukuk güvenliğinin sağlanması da hukuk devletinin ön koşullarındandır. Nitekim, Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." hükmü getirilmiş; "Yargı yolu" başlıklı 125. maddesinin birinci fıkrasında da; "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır" kuralına yer verilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde ise; "iptal davaları" idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davalar biçiminde tanımlanmaktadır. Bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden; iptal davalarında, bir idari makam tarafından tesis edilmiş olan, kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte bir idari işlemin varlığının arandığı anlaşılmaktadır. İdari makam ve mercilerin, idari görevleriyle ilgili olarak tesis ettikleri tek taraflı, ilgililerin

hukukunu etkileyen, doğrudan uygulanabilir nitelikteki işlemleri idari işlem olarak tanımlanmaktadır.

İptal davasına konu olabilecek nitelikteki bu tür işlemler, yalnızca Anayasa'nın yürütme organı içinde öngördüğü yapısal "idare"ye özgü olmayıp, yasama ve yargı organlarınca tesis edilmekle birlikte "yasama" ya da "yargı" fonksiyonuyla ilgisi olmayan ve tümüyle "idare" işlevine ilişkin olarak yukarıda belirtilen tanıma uygun biçimde alınan kararların da idari işlem olarak kabulü gerekir. Zira, normlar hiyerarşisi anlamında bu tür işlemlerden çok daha üstün hukuk normları olan kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya Mahkemesi önünde iptal davalarına konu edilmeleri mümkün iken, yasama organının idari işlemlerinin yargısal denetimi dışında bırakılması hukuk devleti ilkesine uygun düşmez.

Dosyanın incelenmesinden, Türkiye Kalkınma Bankasının ilan panosuna davacı hakkında hakaretler içeren 13.1.1993 tarihli bir basın bülteni asıldığı, TBMM Başkanlığı'na Ankara Milletvekili … tarafından söz konusu basın bülteninin ilan sebebini ihtiva eden yazılı soru önergesinin verildiği, bu soru önergesinin Kalkınma Bankasından sorumlu Devlet Bakanı … tarafından cevaplandırıldığı ve Meclis tutanaklarına geçirildiği gibi TBMM Başkanlığı'nın internet sitesinde de yayınlandığı, davacı tarafından söz konusu hakaret içeren ifadelerin yer aldığı tutanağın, internet sayfasından kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Dava konusu TBMM Başkanlığı'nın "idare" işlevine ilişkin işlemi davacının hukukunu etkileyen bir hukuki tasarruf olup, bu haliyle de iptal davasına konu olabilecek işlemlerdendir.

Bu nedenle, Mahkemece uyuşmazlığın esasına girilerek bir karar verilmesi gerekirken, davanın incelenmeksizin reddi yolunda verilen temyize konu İdare Mahkemesi kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı Yasanın 49.maddesine uygun bulunan davacının temyiz isteminin kabulüyle, Ankara 5. İdare Mahkemesinin 26.4.2007 tarih ve E:2006/1792, K:2007/778 sayılı kararının bozulmasına**,** dosyanın esas hakkında yeniden karar verilmek üzere anılan Mahkemeye gönderilmesine, 20.7.2010 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

T.C.
D A N I Ş T A Y
Onuncu Daire
Esas No : 2007/6066
Karar No : 2010/8400

Özeti : Normlar hiyerarşisine göre alt norm olan yönetmelik hükmünün üst norm olan yasa hükmüne aykırı olması halinde, alt norm hükmünün ihmal edilerek üst norm hükmünün uygulanması gerektiği hakkında.

Temyiz Eden (Davacı) : … Elektronik ve Güvenlik Sistemleri Ltd. Şti.
Vekili : Av. …
Karşı Taraf (Davalı) : TRT Kurumu Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. …
İstemin Özeti : Ankara 5. idare Mahkemesince verilen 19.4.2007 tarih ve E:2006/1633, K:2007/713 sayılı kararın hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek temyizen incelenip bozulması istenilmektedir.